

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

20 17 он 05
сарын 17 өдөр

Дугаар 31-1/70

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДАРГА М.ЭНХБОЛД ТАНАА

Хэлэлцээр зөвшилцөх тухай

Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Польш Улс хоорондын “Нийгмийн хамгааллын тухай хэлэлцээр”-ийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцэн дэмжээд Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороодтой зөвшилцөхөөр хүргүүлж байна.

Байнгын хороодын хуралдаанаар хэлэлцүүлж өгнө үү.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Ж.ЭРДЭНЭБАТ

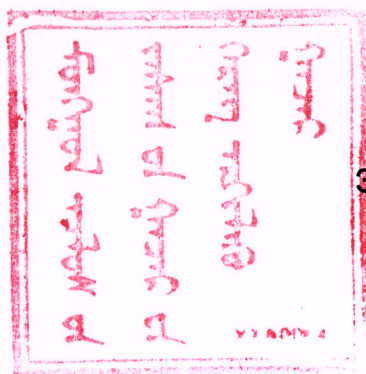
001065

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 5 дугаар сарын 10-ны өдрийн хуралдааны 20 дугаар тэмдэглэлд:

“XIII.ХЭЛЭЛЦСЭН нь: Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Польш Улс хоорондын “Нийгмийн хамгааллын тухай хэлэлцээр”-ийн төсөл

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь: 1. Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Польш Улс хоорондын “Нийгмийн хамгааллын тухай хэлэлцээр”-ийн төслийг хэлэлцэн дэмжээд Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороотой зөвшилцөхөөр тогтов.” гэжээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

**МОНГОЛ УЛСЫН
ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ САЙД**

14210 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Энхтайваны өргөн чөлөө 7а, Утас: 26 21 35,
Факс: (976-11) 32 21 27, E-mail: info@mfa.gov.mn,
<http://www.mfa.gov.mn>

2017 .04.25 № 09/2361

танай _____-ны № _____-т

**ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
САЙД Н.НОМТОЙБАЯР ТАНАА**

Танай 1/958 тоот албан бичгээр санал авахаар ирүүлсэн “Нийгмийн хамгааллын тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Польш Улс хоорондын хэлэлцээр”-ийн төслийг хянан, холбогдох засварыг төсөлд тусгаж хүргүүлэв.

Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.4 мөн 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсэгт заасны дагуу хэлэлцээрийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхийг дэмжиж байна.

Ц.МӨНХ-ОРГИЛ

080783

Гадаад харилцааны яамнаас эцсийн байдлаар хянасан хувилбар

Draft of 28th April 2017

**НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ
МОНГОЛ УЛС, БҮГД НАЙРАМДАХ ПОЛЬШ УЛС ХООРОНДЫН
ХЭЛЭЛЦЭЭР**

Нийгмийн хамгааллын тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Польш Улс (Цаашид “Хэлэлцэн тохиролцогч талууд” гэх) хоорондын хэлэлцээрээр дараахь зүйлийг харилцан тохиролцов. Үүнд:

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Ерөнхий заалт

1 дүгээр зүйл

Нэр томъёо

1. Энэхүү хэлэлцээрийн хүрээнд:

(1) “Хууль тогтоомж” гэж энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан нийгмийн хамгааллын салбарын хууль болон бусад холбогдох эрх зүйн актыг хэлнэ.

(2) “Эрх бүхий этгээд” гэж

1) Монгол Улсын тухайд нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн сайд,(яам)-ыг;

2) Бүгд Найрамдах Польш Улсын тухайд нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн сайдыг тус тус хэлнэ.

(3) “Эрх бүхий байгууллага” гэж энэхүү хэлэлцээрт хамаарч буй хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагыг хэлнэ.

(4) “Харилцагч байгууллага” гэж энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын байгууллага хоорондын харилцааг удирдан зохион байгуулах, мэдээлэл солилцоог хангах үүрэг бүхий байгууллагыг хэлнэ.

(5) “Оршин суух газар” гэж Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу байнга оршин суудаг газрыг хэлнэ.

(6) “Түр оршин суух газар” гэж түр оршин суух газрыг хэлнэ.

(7) “Даатгуулсан хугацаа” гэж Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын хууль тогтоомжийн дагуу хөдөлмөр эрхэлж, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаа болон шимтгэл төлснөөр тооцох хугацааг хэлнэ.

(8) “Даатгуулагч” гэж Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын хууль тогтоомжийн дагуу нийгмийн даатгалд хамрагдсан эсхүл хамрагдаж буй иргэдийг хэлнэ.

(9) “Тэтгэвэр, тэтгэмж” гэж Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу олгох тэтгэвэр болон бусад мөнгөн тэтгэмж, түүнчлэн тэдгээрийн нэмэлт болон нэмэгдлүүдийг хэлнэ.

2. Энэхүү хэлэлцээрт хэрэглэгдэж байгаа бусад нэр томъёог Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын холбогдох хууль тогтоомжид заасан утгаар ойлгоно.

2 дугаар зүйл

Хамрах хүрээ

1. Энэхүү хэлэлцээрт:

(1) Монгол Улсын тухайд Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн дагуу даатгуулагчид олгох дараахь тэтгэвэр, тэтгэмж хамаарна. Үүнд:

- 1) Тэтгэврийн даатгалын сангаас олгох өндөр насны, тахир дутуугийн, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр;
- 2) Тэтгэмжийн даатгалын сангаас олгох хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны, жирэмсний болон амаржсаны, оршуулгын тэтгэмж;
- 3) Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас олгох ажилгүйдлийн тэтгэмж;
- 4) Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмж;

(2) Бүгд Найрамдах Польш Улсын тухайд нийгмийн хамгааллын дараахь тэтгэвэр, тэтгэмжийн төрөлхамаарна. Үүнд:

- 1) Ажилгүйдлийн тэтгэмж (тариачдын нийгмийн даатгал болон нийгмийн даатгалын сангаас олгох ажилгүйдлийн тэтгэмж);
- 2) Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны болон жирэмсний, амаржсаны тэтгэмж;
- 3) Өндөр насны тэтгэвэр, хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр болон тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр;
- 4) Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэмж;
- 5) Оршуулгын тэтгэмж;

2. Хууль тогтоомжид оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт болон шинэчилсэн хууль тогтоомжууд энэхүү хэлэлцээрт нэгэн адил хамаарна.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжид тэтгэвэр, тэтгэмжийн шинэ төрөл нэмсэн нэмэлт, өөрчлөлт орсон бол тухайн талын эрх бүхий этгээд нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээдэд энэхүү өөрчлөлтийг 6 сарын дотор хэлэлцээрт хамаарахгүй гэж мэдэгдсэн тохиолдолд тухайн нэмэлт, өөрчлөлт энэхүү хэлэлцээрт хамаарахгүй.

3 дугаар зүйл

Хэлэлцээрт хамрагдах этгээд

Энэхүү хэлэлцээрт:

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын болон хоёр талын хууль тогтоомжид хамрагдаж байгаа, хамрагдаж байсан аливаа иргэн;

(2) Энэхүү зүйлийн 1 дэх заалтад заасан этгээдээс эрх шилжүүлэн авсан этгээд хамаарна.

4 дүгээр зүйл

Эрх тэгш хандах зарчим

Энэхүү хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол хэлэлцээрт хамаарах аливаа этгээд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн улсын иргэний эдлэх эрхийг эдэлж, үүргийг нэгэн адил хүлээнэ.

5 дугаар зүйл

Тэтгэврийг гадаадад шилжүүлэх

1. Энэхүү хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу тогтоосон тэтгэврийг тухайн этгээд хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин суудаг гэсэн үндэслэлээр бууруулах, өөрчлөх, түр зогсоох, цуцлахыг үл зөвшөөрнө.

2. Энэхүү зүйлийн 1 дэх заалт нь дараахь тэтгэмжид үйлчлэхгүй. Үүнд:

(1) Монгол Улсын тухайд Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны, Жирэмсний болон амаржсаны, Ажилгүйдлийн тэтгэмж, Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас олгох тэтгэмж;

(2) Бүгд Найрамдах Польш Улсын тухайд ажилгүйдлийн тэтгэмж, хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмж, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас олгох тэтгэмж, тусгай нөхцөлөөр олгох тэтгэмж болон онцгой тохиолдлууд.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Хэрэглэгдэх хууль тогтоомж

6 дугаар зүйл

Ерөнхий заалт

Энэхүү хэлэлцээрийн 7, 8 дугаар зүйлд өөрөөр заагаагүй бол:

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт хөдөлмөр эрхэлж буй этгээд нь эрхэлж буй хөдөлмөрийнхөө хувьд тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөнө;

(2) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид нь эрхэлж буй хөдөлмөрийнхөө хувьд тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөнө.

7 дугаар зүйл

Тусгай заалтууд

1. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын нутаг дэвсгэрт бүртгэлтэй ажил олгогчоос Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт 60-аас илүүгүй сарын хугацаанд ажиллахаар томилогдсон ажилтанд Хэлэлцэн тохиролцогч эхний Талын хууль тогтоомж үйлчилнэ.
2. Энэхүү зүйлийн 1 дэх заалт нь Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг Талын нутаг дэвсгэрт бүртгэлтэй ажил олгогчоос гуравдагч орны нутаг дэвсгэрт ажиллахаар томилогдсон ажилтан үргэлжлүүлэн Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэр дээр ажиллахаар томилогдож буй тохиолдолд мөн адил үйлчилнэ.
3. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт бүртгэлтэй, олон улсын зорчигч болон бараа тээврийн үйлчилгээ эрхэлдэг аж ахуйн нэгжид ажилладаг этгээд тухайн компанийн бүртгэлтэй Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжийг мөрдөнө.
4. Хэлэлцэн тохиролцогч Талын далбааг мандуулсан хөлөг онгоц дээр ажиллаж буй ажилтан тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжид хамаарна. Харин хөлөг онгоц дээр ажиллаж буй хүн Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт байрладаг байгууллагаас эсхүл тухайн талын нутаг дэвсгэрт оршин сууж буй этгээдээс цалинждаг бол тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжид хамаарна. Гуравдагч орны далбааг мандуулсан хөлөг онгоц дээр ажилладаг боловч Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт байрладаг байгууллага юмуу тухайн талын нутаг дэвсгэрт оршин сууж буй этгээдээс цалинждаг тохиолдолд энэ заалтын хоёр дахь өгүүлбэр мөн адил үйлчилнэ.
5. Төрийн албан хаагч болон тэдгээртэй адилтгах этгээд нь ажил олгогч байгууллагыг харьяалах Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдөнө.
6. Дипломат болон консулын төлөөлөгчийн газрын албан хаагчид 1961 оны 4-р сарын 18-ны өдрийн Дипломат харилцааны тухай Венийн конвенц болон 1963 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдрийн Консулын харилцааны тухай Венийн конвенцийг мөрдөнө.

8 дугаар зүйл

Онцгой тохиолдол

Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон тэдний томилсон байгууллагууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр тухайн хувь хүн, хүмүүсийн ашиг сонирхолыг харгалзан энэхүү Хэлэлцээрийн 6 дугаар зүйл болон 7 дугаар зүйлийн 1-5 дахь заалтын үйлчлэлээс чөлөөлж болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Тэтгэвэр, тэтгэмжийн талаарх заалт

1 дүгээр хэсэг Ажилгүйдлийн тэтгэмж

9 дүгээр зүйл Тэтгэвэр, тэтгэмж олгох эрхийг тодорхойлох

1. Тухайн иргэн ажилгүй болохынхоо өмнө нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж байсан Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу ажилгүйдлийн тэтгэмж авах эрхийг тодорхойлохдоо шаардлагатай гэж үзвэл Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан үзнэ.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талд ажилгүйдлийн тэтгэмж авахаар өргөдөл мэдүүлснээс өмнөх 12 сарын хугацаанд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр ажилгүйдлийн тэтгэмж авч байсан бол Хэлэлцэн тохиролцогч эхний Тал тухайн хугацааг хассан хугацаагаар тэтгэмж олгоно.

2 дугаар хэсэг

Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны болон жирэмсний, амаржсаны тэтгэмж

10 дугаар зүйл Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэж тооцох

Тухайн этгээдийн тэтгэмж авах эрхийг тодорхойлохдоо Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талд хоёуланд нь шимтгэл төлсөн давхцаагүй хугацааг харгалзан үзнэ.

11 дүгээр зүйл Тэтгэмж олголт

Хэлэлцэн тохиролцогч тал нь өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу тухайн нутаг дэвсгэрт даатгуулсан этгээдэд хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмжийг олгоно.

3 дугаар хэсэг

Тэтгэвэр тооцох

12 дугаар зүйл Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэж тооцох

1. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу тодорхой шимтгэл төлсөн хугацааг үндэслэн тэтгэвэр тогтоох, эрхийг хадгалах, дахин сэргээдэг бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль, тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн давхцаагүй хугацааг өөрийн талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөнтэй нэгэн адилаар тооцон үзнэ.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу хөдөлмөрийн тусгай нөхцөл, ажил мэргэжил, юмуу тусгай схемийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан тэтгэвэр тогтоодог бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн ажил мэргэжил, хөдөлмөрийн эрхэлж төлсөн хугацаа нь ижил схемд хамрагддаг бол тухайн схемийн дагуу, хамрагддаггүй бол энгийн схемд ажилласнаар тухайн этгээдийг тэтгэврийг тогтоохдоо нэгтгэн тооцно.

3. Хэрэв энэ зүйлийн 1 дэх заалтын дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцсоны дараа тэтгэвэр авах эрх үүсэхгүй тохиолдолд тэтгэвэр тогтоож буй талын эрх бүхий байгууллага нь шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцох асуудлаар Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талтай хэлэлцээр байгуулсан Гуравдагч талд шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан үзнэ.

13 дугаар зүйл

12 сараас доош хугацаагаар төлсөн шимтгэл

1. Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжоор шимтгэл төлсөн хугацаа нь 12 сар хүрэхгүй бөгөөд тэтгэвэр авах эрх үүсэхээргүй тохиолдолд тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага тэтгэвэр олгохгүй.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх заалтыг үл хамааран Хэлэлцэн тохиролцогч аль аль талын хууль тогтоомжийн дагуу 12 сараас доош хугацаанд шимтгэл төлсөн бөгөөд эдгээр хугацааг нэгтгэн тооцсоноор тэтгэвэр, тэтгэмж авах эрх үүсч байвал тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцох асуудлыг авч үзнэ.

14 дүгээр зүйл

Үйл явдлыг адилтгах

Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын нутаг дэвсгэрт тэтгэвэр авах эрх үүсэх, тэтгэврийг бууруулах, түр зогсооход болон тэтгэврийн хэмжээнд хууль, эрх зүйн нөлөө үзүүлэх үйл явдал тохиолдвол тэдгээрийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт болсон мэтээр адилтган үзнэ.

15 дугаар зүйл

Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцохгүйгээр тэтгэвэр тогтоох

Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг Талд даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг тооцолгүйгээр Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт тэтгэвэр авах эрх үүссэн тохиолдолд тэтгэвэр авах эрх үүссэн талын эрх бүхий байгууллага өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу тухайн орны нутаг дэвсгэр дээр даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг үндэслэн тэтгэврийг тогтооно.

16 дугаар зүйл
Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн
тооцож тэтгэвэр тогтоох

1. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомж болон энэхүү Хэлэлцээрийн 12 дугаар зүйлийг харгалзан тухайн этгээдийн тэтгэвэр авах эрх үүсэж байгаа бол тэтгэвэр тогтоож буй талын эрх бүхий байгууллага нь дараахь байдлаар тэтгэврийг тогтооно.
Үүнд:

(1) Шимтгэл төлсөн бүх хугацааг өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу төлсөн мэтээр үзэн бодит тэтгэвэр тогтооход ашиглах онолын хэмжээг тогтоох;

(2) Энэ зүйлийн 1.1 дэх заалтад дурдсан онолын хэмжээнд тулгуурлан шимтгэл төлсөн бүх хугацаанаас өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацаанд харгалзах бодит тэтгэврийг хувилан тооцно.

2. Тэтгэвэр бодох суурь цалинг тодорхойлохдоо, Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий байгууллагууд зөвхөн өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу олгосон цалин хөлс, төлсөн шимтгэлийг харгалзан үзнэ.

4 ДҮГЭЭР БҮЛЭГ
Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин

17 дугаар зүйл
Тэтгэвэр авах эрх үүсэх

1. Ажлын байрны осол болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэврийг олгохдоо тухайн ажлын байрны осолд орсон болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнийг үүсгэх ажлыг хийж байсан талын хууль тогтоомжийн дагуу тогтооно.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр олгохдоо уг өвчин тухайн улсын нутаг дэвсгэр дээр анх оношилогдсон байх шаардлагатай байтал хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр өвчнийг оношилсон бол эхний талын нутаг дэвсгэр дээр өвчнийг оношилсонтой адилтган үзнэ.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр олгохдоо даатгуулагч нь тухайн мэргэжлийн ажлыг зохих хугацааны турш хийсэн байхыг шаарддаг бол хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр адил

төрлийн ажил эрхэлж байсан хугацааг мөн харгалзан үзнэ.

18 дугаар зүйл

Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин хүндэрсэн тохиолдол

1. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр авах эрх нь үүссэн этгээд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт мэргэжлээс шалтгаалах өвчнийг нь хүндрүүлэхээргүй ажил хөдөлмөр эрхлэн, даатгалд хамрагдаж байх үед уг өвчин сэдэрсэн бол Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллага тэтгэврийг бүрэн олгоно.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын нутаг дэвсгэр дээр тухайн орны хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр тогтоолгосон даатгуулагч хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр өвчнөө сэдрээж болзошгүй ажил эрхэлж байгаа тохиолдолд:

(1) Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин хүндэрсэн эсэхийг үл хамааран хэлэлцэн тохиролцогч эхний Тал тэтгэврийг үргэлжлүүлэн олгоно;

(2) Тухайн даатгуулагч нутаг дэвсгэр дээр нь мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнийг хүндрүүлж болзошгүй ажил эрхэлж байсан тохиолдолд хэлэлцэн тохиролцогч Тал өвчин хүндрэхээс өмнө тогтоосон тэтгэвэр болон өвчин хүндэрсний дараа авбал зохих тэтгэврийн зөрүүг нутаг дэвсгэр дээр нь хөдөлмөр эрхэлж байсан хэлэлцэн тохиролцогч Тал олгоно.

5 ДУГААР БҮЛЭГ

Оршуулгын тэтгэмж

19 дүгээр зүйл

Тэтгэмж авах үндэслэл

1. Ажилтан, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, тэтгэвэр авагч нас барах үед хууль тогтоомж нь үйлчилж байсан хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий байгууллага оршуулгын тэтгэмжийг тогтооно.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх заалтад заасан оршуулгын тэтгэмжийг олгох эрх нь Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацаанаас хамаарах бол хэлэлцээрийн 10 дугаар зүйлд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр Талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр авч байсан этгээд нас барж, хэлэлцэн тохиролцогч хоёр Талын хууль тогтоомжийн дагуу оршуулгын тэтгэмж авах эрх үүссэн тохиолдолд тухайн этгээд нутаг дэвсгэр дээр нь нас барсан Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллага тэтгэмж авах эрхийг тодорхойлно.

4. Энэ зүйлийн 3 дахь заалтад заасан этгээд хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын нутаг дэвсгэр дээр нас бараагүй бол тухайн этгээд хамгийн сүүлд даатгалын шимтгэл төлсөн

талын эрх бүхий байгууллага тэтгэмж авах эрхийг тодорхойлно.

5. Энэ зүйлийн 1-4 дэх заалт энэхүү хэлэлцээрийн 3 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтад заасан этгээдэд мөн адил үйлчилнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Бусад заалт

20 дугаар зүйл

Эрх бүхий этгээдийн эрх мэдлийн хүрээ

Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан эрх бүхий этгээд дараахь эрхийг эдэлнэ. Үүнд:

(1) Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг тусгасан удирдлагын тохиролцоог байгуулна;

(2) Энэхүү хэлэлцээрийн зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх, эрчимжүүлэх үүднээс харилцагч болон эрх бүхий байгууллагыг томилно;

(3) Талуудын хууль тогтоомжид энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд нөлөөлж болзошгүй өөрчлөлт орвол энэ тухай мэдээллийг харилцан солилцоно.

21 дүгээр зүйл

Удирдлагын ба эрх зүйн хамтын ажиллагаа

1. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллага нь энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор харилцан туслалцаа үзүүлнэ. Эрх бүхий этгээдүүд тодорхой зардлыг буцаан олгуулахаар заагаагүй бол энэхүү зүйлд заасан туслалцааг харилцан үнэ төлбөргүй үзүүлнэ.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагаас олгосон баримт бичгийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Тал хүлээн зөвшөөрнө.

22 дугаар зүйл

Мэдээллийн нууцыг хамгаалах тухай

1. Хувь хүнийг тодорхойлох боломжтой аливаа мэдээлэл нь хувь хүний мэдээллийг бүрдүүлдэг бөгөөд уг мэдээллийн нууцлалыг хамгаална.

2 Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хувь хүний талаарх шаардлагатай бүх мэдээллийг солилцож болно.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч талууд харилцан солилцсон хувь хүний мэдээллийг зөвхөн

хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор ашиглана.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч Тал хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхээс бусад зорилгоор дараахь нөхцөлд тухайн хүний зөвшөөрөлтэй, эсвэл зөвшөөрөлгүйгээр хувь хүний мэдээллийг ашиглах боломжтой. Үүнд:

(1) Мэдээллийг анх хүлээн авсан зорилготой шууд хамаарал бүхий асуудалд хэрэглэх тохиолдолд;

(2) Тухайн хүний эрх ашгийн төлөө хэрэглэх илт шаардлага бий бол;

(3) Монгол Улсын болон Бүгд Найрамдах Польш Улсын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд.

5. Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагад хувь хүний мэдээллийг шилжүүлсэн бол тухайн эрх бүхий этгээд болон байгууллагууд өөрийн орны ямар нэгэн байгууллагад зөвхөн хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хувь хүний мэдээллийг дамжуулна.

6. Хэлэлцэн тохиролцогч талууд дараахь нөхцөлд тухайн хүний зөвшөөрөлтэй, эсвэл зөвшөөрөлгүйгээр хувь хүний мэдээллийг шилжүүлэх боломжтой:

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг Талын холбогдох байгууллага эрх мэдлээ хэрэгжүүлэхэд тухайн хувь хүний мэдээлэл зайлшгүй хэрэгцээтэй тохиолдолд;

(2) Тухайн хүний эрх ашгийн төлөө хэрэглэх илт шаардлага бий бол;

(3) Монгол Улсын болон Бүгд Найрамдах Польш Улсын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд.

7. Энэ зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу мэдээллийг шилжүүлэхдээ Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд нь тухайн мэдээллийн нууцлалыг хамгаалах арга хэмжээ авахаа харилцан батална.

8. Энэ зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу мэдээллийг хүлээн авсан Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд нь хувийн мэдээлэлд зөвшөөрөлгүй нэвтрэх, түүнийг хууль бусаар өөрчлөх, зөвшөөрөлгүйгээр задруулах зэргээс хамгаалах арга хэмжээ авна.

9. Энэ зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу хувийн мэдээлэл хүлээн авсан Хэлэлцэн тохиролцогч Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагань мэдээлэл хүлээн авсан зорилгын дагуу мэдээллийг бүрэн, зөв шинэчлэх арга хэмжээ авна.

Шаардлагатай тохиолдолд буруу мэдээллийг залруулах, хууль бусаар дамжуулсан мэдээллийг устгах арга хэмжээ авна. Мэдээллийг дамжуулсан Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжийн дагуу задруулахыг хориглосон мэдээллийг шилжүүлсэн бол тухайн талын хүсэлтээр мэдээллийг устгана.

10. Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хууль тогтоомжийн дагуу хүлээн авсан хувь хүний мэдээллийг үр ашигтай ашиглаж зорилгодоо хүрсэн бол нэн даруй тухайн мэдээллийг устгана. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий этгээдүүд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд мэдээллийг аюулгүй, бүрэн устгах арга хэмжээ авах болон устгавал зохих мэдээллийн хамгааллыг харилцан хангана.

11. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагуудын хүсэлтийг үндэслэн тухайн хүнд энэ зүйлийн 3 дахь заалтад дурдсан мэдээллийг шилжүүлсэн тухай болон мэдээллийг энэхүү хэлэлцээрийн зорилгоос гадуур ашигласан тухай мэдээлэл авах эрхтэй. Өөрийнх нь хувийн мэдээлэл нутаг дэвсгэр дээр нь хадгалагдаж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч Талын хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол тухайн хүн хувийн мэдээллээ үзэх болон засварлах эрхтэй.

12. Хувийн мэдээллийн нууцыг хамгаалах тухай хууль тогтоомжид өөрчлөлт орсон тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд нэн даруй бие биендээ мэдэгдэнэ.

13. Энэ зүйлийн 3 дахь заалт нь энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор эсхүл энэхүү хэлэлцээртэй холбогдуулан цуглуулсан бусад мэдээлэлд мөн адил үйлчилнэ.

23 дугаар зүйл

Хураамж ба баримт бичгийн баталгаажуулалтаас чөлөөлөх

1. Аливаа баримт бичгийг төлбөр, хураамжаас бүрэн эсхүл хэсэгчлэн чөлөөлөхгүй гэж Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжид заасан байвал, Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын хууль тогтоомжийн дагуу явуулсан ижил төрлийн баримт бичгүүдэд энэ заалт нэгэн адил хамаарна.

2. Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор бүрдүүлэх аливаа өргөдөл, баримт бичиг, гэрчилгээнүүдийг дипломат болон консулын албанаас баталгаажуулах шаардлагагүй.

24 дүгээр зүйл

Баримт бичиг хүргүүлэх

1. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагад гаргасан өргөдөл, давж заалдах өргөдөл, мэдэгдлийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын эрх бүхий этгээд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд эхний Талтай нэг өдөр хүлээн авснаар тооцно.

2. Өргөдөл гаргагч этгээд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр авах эрхээ хойшлуулах хүсэлт гаргаснаас бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр тогтоолгохоор өргөдөл гаргасныг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын хууль тогтоомжийн дагуу өргөдөл гаргасантай адилтган үзнэ.

25 дугаар зүйл **Эрүүл мэндийн үзлэг**

1. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын нутаг дэвсгэрт түр болон байнга оршин сууж байгаа хүнийг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах шаардлагатай бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага өөрийн зардлаар уг үзлэгийг хийлгэх арга хэмжээг авна.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын байгууллагын хүсэлтээр эрүүл мэндийн үзлэг хийлгэсэн тохиолдолд уг үзлэгтэй холбогдон гарсан зардлыг нөхөн олгохгүй.

26 дугаар зүйл **Харилцах хэл**

1. Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхдээ Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий этгээдүүд, харилцагч болон эрх бүхий байгууллагууд нь Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын албан ёсны эсхүл англи хэлээр харилцана.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг Талын эрх бүхий этгээд буюу холбогдох байгууллага нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын өргөдөл эсхүл баримт бичгийг нөгөө талын албан ёсны эсхүл англи хэлээр үйлдсэн гэсэн шалтгаанаар хүлээн авахаас татгалзаж болохгүй.

27 дугаар зүйл **Тэтгэврийн төлбөрийг олгох**

1. Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр оршин суугаа тэтгэвэр авагчид тэтгэврийг тухайн орны албан ёсны мөнгөн тэмдэгтээр, хэрэв тухайн орны албан ёсны мөнгөн тэмдэгт нь чөлөөтэй хөрвөх валют биш бол чөлөөтэй хөрвөх валютаар олгоно.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг тал нь валютын хяналт тогтоосны улмаас тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Талын нутаг дэвсгэрээс гадна байгаа этгээдэд төлбөр, гуйвуулга эсхүл мөнгөн сан, санхүүгийн хэрэгслийг шилжүүлэхэд хязгаарлагдмал нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд, тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч Тал нь энэхүү хэлэлцээрийн дагуу олговол зохих нийт төлбөрийг нөгөө улсын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа 3 дугаар зүйлд заасан этгээдэд шилжүүлэх арга хэмжээг нэн даруй авна.

28 дугаар зүйл **Маргаан шийдвэрлэх**

Энэхүү хэлэлцээрийг тайлбарлах болон хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа маргааныг Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд зөвлөлдөх замаар хамтран шийдвэрлэнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Шилжилтийн болон төгсгөлийн заалт

29 дүгээр зүйл Шилжилтийн заалт

1. Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу тус хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болох өдрөөс өмнөх хугацаанд хамаарах тэтгэвэр олгох эрх үүсгэхгүй.
2. Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу тэтгэвэр олгох эрхийг тодорхойлохдоо энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох өдрөөс өмнө Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан үзнэ.
3. Энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох өдрөөс өмнө үүссэн даатгалтай холбоотой үйл явдлыг өмнө нь эрх зүйн хувьд зохицуулах нөхцөл бүрдээгүй байсан гэсэн үндэслэлээр энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг харгалзан уг хэлэлцээрийн хүрээнд зохицуулна.
4. Энэхүү хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө тогтоогдсон тэтгэвэрт зөвхөн энэхүү хэлэлцээрийн заалтуудын улмаас өөрчлөлт орохоор бол тухайн этгээдийн хүсэлтийг нь үндэслэн тэтгэврийг дахин тогтоож болно. Тэтгэвэр авах эрхийг ийнхүү дахин тогтоолгох нь тэтгэврийн өмнө тогтоосон хэмжээнээс бууруулах үндэслэл болохгүй.

30 дугаар зүйл

Хэлэлцээрийн үйлчлэх хугацаа

1. Энэхүү хэлэлцээр нь хязгааргүй хугацаанд хүчин төгөлдөр байна. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг тал энэхүү хэлэлцээрийг цуцлах тухай хүсэлтээхуанлийн жилийн эцсээс 6 сарын өмнө бичгээр мэдэгдэн дуусгавар болгож болно. Энэ тохиолдолд энэхүү хэлэлцээр тухайн жил дуустал хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж, цуцлагдана.
2. Энэхүү хэлэлцээр цуцлагдвал, тус хэлэлцээрийн дагуу тогтоогдсон бүх эрх хэвээр хадгалагдана.
3. Энэхүү хэлэлцээрийг цуцлагдах өдрөөс өмнө гаргасан өргөдлийг тус хэлэлцээрийн дагуу шийдвэрлэнэ.

31 дүгээр зүйл

Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох

Хэлэлцэн тохиролцогч талууд хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох дотоодын хууль

тогтоомжийн шаардлагыг хангасан тухайгаа дипломат шугамаар бичгээр харилцан мэдэгдэнэ. Энэхүү хэлэлцээр нь хамгийн сүүлчийн мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойших 3 дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.

Үүнийг гэрчилж, энэхүү хэлэлцээрт Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын зохих эрх олгогдсон төлөөлөгчид гарын үсэг зурж баталгаажуулав.

Энэхүү хэлэлцээрийг 2017 оны . . . дугаар сарын . . . -ны өдөр хотноо

монгол, польш, англи хэлээр тус бүр хоёр хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байна. Монгол, польш хэлээрх эхийг тайлбарлахад зөрүү гарвал англи эх бичвэрийг баримтална.

Монгол Улсыг төлөөлж:

Бүгд Найрамдах Польш Улсыг төлөөлж:
төлөөлж

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайд Н.НОМТОЙБАЯР

.....

.....

(гарын үсэг)

(гарын үсэг)

ТАНИЛЦУУЛГА

Хэлэлцээрийн төслийн тухай

Засгийн газраас гадаад улсад амьдарч, ажиллаж байгаа монгол иргэдийн нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор тодорхой арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж ирсний нэг нь Монгол Улсын иргэд олноор оршин суудаг улстай “Нийгмийн хамгааллын салбарт хамтран ажиллах тухай хэлэлцээр”-ийг байгуулж, хэрэгжүүлж ирсэн явдал билээ.

Одоогийн байдлаар Оросын Холбооны Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Унгар Улстай нийгмийн хамгааллын салбарт хамтран ажиллах хэлэлцээр байгуулж ажилласны үр дүнд Бүгд Найрамдах Унгар Улсаас 30 иргэн сар тутам өндөр насны тэтгэвэр тогтмол авч, Бүгд Найрамдах Солонгос Улсад монгол иргэн тэтгэврийн даатгал давхар төлөхгүй ажиллаж байна.

1990 оноос өмнө Монгол Улсын иргэд Бүгд Найрамдах Польш Улсад сурч, ажиллаж, амьдарч байсан бөгөөд зах зээлийн шилжилтийн жилүүдэд тус улсад оршин суух иргэдийн тоо эрс нэмэгдсэн. Гадаад хэргийн яам (хуучин нэрээр)-ны 2015 оны статистик мэдээллээс үзэхэд Бүгд Найрамдах Польш Улсад нийт 923 монгол иргэд амьдарч байгаагийн 612 нь дараах хотуудад ажил хөдөлмөр эрхэлж байна:

№	Бүгд Найрамдах Польш Улсын хотын нэр	Ажил хөдөлмөр эрхэлж буй Монгол Улсын иргэдийн тоо*
1	Варшав	313
2	Краков	111
3	Лода	59
4	Вроцлав	53
5	Гданьск	42
6	Познань	34

Эх сурвалж- *Гадаад хэргийн яам (хуучин нэрээр)-ны 2015 оны байдлаарх мэдээллээс

Монгол Улсын иргэд Бүгд Найрамдах Польш Улсад оршин суух хугацаандаа богино хугацааны даатгалд хамрагдан эрүүл мэнд, хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой тэтгэмжийг тус улсын хуулийн дагуу авч байна. Харин урт хугацааны даатгал буюу тэтгэврийн даатгалд хамрагдаж төлсөн шимтгэлээ нутаг буцах үедээ буцаан авах эсхүл тэтгэврийн насанд хүрсэн хойноо төлсөн шимтгэлдээ ногдохуйц тэтгэвэр тогтоолгох хууль эрх зүйн үндэс одоогоор байхгүй байна.

Бүгд Найрамдах Польш Улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын иргэдийн хүсэлт, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдоржийн Бүгд Найрамдах Польш Улсад хийсэн албан ёсны айлчлалын мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Ерөнхийлөгч Бронислав Коморовский болон тус улсын Сенатын Маршал Богдан Борусевичийн Монгол Улсад хийсэн албан ёсны айлчлалын мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хүрээнд хоёр улсын хооронд Нийгмийн хамгааллын тухай хэлэлцээр байгуулахаар тохиролцсон юм. Хэлэлцээрийн төслийн эхний шатны хэлэлцээг 2015 оны 5 дугаар сард Бүгд Найрамдах Польш Улсын Варшав хотод, хоёрдугаар шатны хэлэлцээг 2016 оны 4 дүгээр сард Монгол Улсын Улаанбаатар хотод хийж,

хэлэлцээрийн төслийг эцэслэн тохиролцож, тус тусын хууль тогтоомжийн дагуу баталгаажуулахаар тогтсон.

Хэлэлцээрийн төсөл нь нийт 31 зүйлтэй бөгөөд төсөлд нийгмийн хамгааллын харилцааг зохицуулахдаа талууд харилцан эрх тэгш байх, олон улсын эрх зүйн нийтлэг хэм хэмжээг мөрдөх, хэлэлцээрт Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Польш Улсад нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн, төлж байгаа бүх иргэд хамаарах, хоёр улсад тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцож, тэтгэвэр болон оршуулгын тэтгэмж тогтоох, олгох, тэтгэврийг харилцан шилжүүлэх, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсаны, жирэмсэн амаржсаны, ажилгүйдлийн болон үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэмжийг олгох зэрэг үндсэн зарчмыг тусгав. Харин хэлэлцээрт эрүүл мэндийн даатгалын харилцааг тусгаагүй бөгөөд уг харилцааг хоёр улс тус тусын хууль тогтоомжоор зохицуулахаар тогтсон болно.

Иргэдийг нийгмийн даатгалд хамруулах, тэтгэвэр, тэтгэмж олгохдоо дараахь зарчмыг баримтлахаар тогтов:

1.иргэд нийгмийн даатгалд хоёр оронд давхар даатгуулахгүй байх, тухайлбал, томилолтоор ажиллаж байгаа зэрэг тухайлсан заалтаас бусад тохиолдолд хоёр орны иргэд оршин суугаа улс болох Монгол Улс эсвэл Бүгд Найрамдах Польш Улсын хууль тогтоомжийн дагуу нийгмийн даатгалд хамрагдаж, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх;

2.тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг тухайн ажиллаж байгаа орны хууль тогтоомжийн дагуу төлж, хоёр орны хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийн насанд хүрч, тэтгэвэр тогтоолгох нөхцөл, болзлыг хангасан үедээ Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Польш Улсад тэтгэврийн даатгалд шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцуулж, Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Польш Улсын талаас шимтгэл төлсөн хугацаанд ногдох тэтгэврээ авах;

3.тэтгэвэр авах эрх үүссэн хүнд хоёр орны нутаг дэвсгэрт болон гуравдагч оронд оршин сууж байгааг үл харгалзан тэтгэврийг олгох;

4. нас барсан даатгуулагчийн ар гэрт оршуулгын тэтгэмж олгох эрх үүсэхгүй бол даатгуулагчийн хоёр улсад шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцсоноор эрх үүсэх бол оршуулгын тэтгэмж олгох;

5.мэргэжлээс шалтгаалсан өвчинтэй байсан даатгуулагч Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин байхдаа өвчнийг нь хүндрүүлэхээргүй ажил эрхэлж байгаад өвчин нь хүндэрсэн бол анх өвчин үүссэн талаас тэтгэврийг үргэлжлүүлэн олгох, өвчнийх нь байдлыг хүндрүүлэх ажил хөдөлмөр эрхэлсний улмаас өвчин нь сэдэрсэн бол өвчин хүндэрсний улмаас үүссэн зөрүү төлбөрийг хоёрдогч тал хариуцан олгох;

6.хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмжийг тооцохдоо Хэлэлцэн тохиролцогч 2 талд шимтгэл төлсөн давхцаагүй хугацааг нэгтгэн тооцох зэрэг тус тус болно.

Уг хэлэлцээр батлагдсанаар Бүгд Найрамдах Польш Улсад ажиллаж нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж байгаа Монгол иргэдийн тэтгэврийн даатгалын харилцаа нь олон жилээр тасарч ирээдүйд тэтгэвэр авах эрх нь үүсэхгүй байх эсвэл маш бага хэмжээний тэтгэвэр авахад хүрдэг байдлыг шийдвэрлэх юм.

Монгол Улсын иргэдийн Бүгд Найрамдах Польш Улсад ажилласан хугацааг шимтгэл төлсөн хугацаанд нэгтгэн тооцож, Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Польш Улсаас өндөр насны тэтгэврийг тогтоолгон авах боломж бүрдсэнээр тухайн

хүний ирээдүйн нийгмийн баталгаа сайжирна. Мөн Бүгд Найрамдах Польш Улсад ажилладаг монгол иргэдийн нийгмийн баталгаа хангагдаж Бүгд Найрамдах Польш Улсад байх хугацаандаа Польшийн иргэний нэгэн адилаар тэтгэвэр, тэтгэмж, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ авах хууль эрх зүйн үндэс бүрдэнэ.

Энэхүү хэлэлцээрээр 2 улс тухайн иргэний шимтгэл төлсөн хугацаанд ногдох тэтгэврийг хариуцан олгох учир нийгмийн даатгалын сангийн төсөвт нэмэлт санхүүжилт тусгах шаардлагагүй болно.

Энэхүү хэлэлцээр нь Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуульд зааснаас өөр журмаар тэтгэвэр, тэтгэмжийн эрх үүсгэх, олгох харилцааг зохицуулсан тул Олон улсын гэрээний тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалтад заасны дагуу заавал соёрхон батлах олон улсын гэрээ юм.

Бүгд Найрамдах Польш Улсын талаас хэлэлцээрийн төслийг эцэслэн тохиролцох хүсэлтийг 2016 оны 10 дугаар сарын 19-ний өдрийн DSZ-I-5550-4-136-EU/13 тоот ноотоор ирүүлсний дагуу Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам хэлэлцээрийн төслийг эцэслэн хянаж, Гадаад харилцааны яаманд 2016 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн 1/1303 дугаар албан бичгээр хүргүүлж, Польшийн талд эх бичвэрийг хүргүүлсэн.

Улмаар Бүгд Найрамдах Польш Улсын талаас 2017 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдрийн DSZ-I-5550-4-149-EU/13 дугаар ноотыг Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Польш Улсад суугаа Элчин сайдын яаманд ирүүлж хэлэлцээрийн төслийг эцэслэн тохирсон тухайг нотолсон болно.

Олон улсын гэрээний тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийн 7 дугаар зүйлийн 7.4-т заасны дагуу хэлэлцээрийн төслийн орчуулгыг Монгол Улсын Гадаад харилцааны яам хянан баталгаажуулсан.

Олон улсын гэрээний тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1-д "Заавал соёрхон батлах олон улсын гэрээний төслийн талаар хэлэлцээ хийх, олон улсын гэрээнд гарын үсэг зурах шийдвэрийг Засгийн газар энэ хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу Улсын Их Хурлын холбогдох Байнгын хороотой урьдчилан зөвшилцөж гаргана." гэж, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1-д "Ерөнхийлөгч, Засгийн газар Улсын Их Хурал соёрхон батлах олон улсын гэрээ байгуулах бол төслийг холбогдох талтай тохиролцсоны дараа үзэглэхээс өмнө Улсын Их Хуралд зөвшилцөхөөр ирүүлнэ." гэж заасныг үндэслэн хэлэлцээрийн төслийг Засгийн газрын 2017 оны 5 дугаар сарын 10-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэн дэмжээд, УИХ-ын холбогдох Байнгын хороодтой зөвшилцөхөөр шийдвэрлэсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

**МОНГОЛ УЛС, БҮГД НАЙРАМДАХ ПОЛЬШ УЛС ХООРОНДЫН
“НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХЭЛЭЛЦЭЭР”-ИЙН
ТӨСЛИЙГ БОЛОВСРУУЛСАН АЖЛЫН ХЭСЭГ**

№	Овог нэр	Албан тушаал	Утас
1.	Н.Номтойбаяр	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд	99117077
2.	Г.Өнөрбаяр	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга	99100805
3.	Л.Мөнхзул	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга	99098704
4.	Д.Зоригт	Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын дарга	99112607
5.	Б.Батжаргал	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Нийгмийн хамгааллын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын Нийгмийн даатгалын хэлтсийн дарга	91012211
6.	А.Төмөр	Гадаад харилцааны яамны Олон улсын эрх зүйн газрын захирал	99118662
7.	Ц.Арилдийпүрэв	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Гадаад хамтын ажиллагааны хэлтсийн дарга	95115851

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ